

Šifra kandidata:

Državni izpitni center

SPOMLADANSKI IZPITNI ROK

GEOGRAFIJA

≡≡≡ IZPITNA POLA 1 ≡≡≡

Obča geografija – Regionalna geografija sveta in Evrope

Sreda, 6. junij 2012 / 90 minut

*Dovoljeno gradivo in pripomočki:
Kandidat prinese nalivno pero ali kemični svinčnik.
Kandidat dobi ocenjevalni obrazec.
Izpitni poli je priložena barvna priloga.*

SPLOŠNA MATURA

NAVODILA KANDIDATU

Pazljivo preberite ta navodila.

Ne odpirajte izpitne pole in ne začinjajte reševati nalog, dokler vam nadzorni učitelj tega ne dovoli.

Prilepite kodo oziroma vpišite svojo šifro (v okvirček desno zgoraj na tej strani in na ocenjevalni obrazec).

Izpitna pola vsebuje 28 nalog. Število točk, ki jih lahko dosežete, je 50. Za posamezno nalogo je število točk navedeno v izpitni poli.

Rešitve, ki jih pišete z nalivnim peresom ali s kemičnim svinčnikom, vpišujte **v izpitno polo** v za to predvideni prostor. Odgovarjajte v obliki povedi in ne le z besedo ali besedno zvezo. Pišite čitljivo. Če se zmotite, napisano prečrtajte in rešitev zapišite na novo. Nečitljivi zapisi in nejasni popravki bodo ocenjeni z 0 točkami.

Zaupajte vase in v svoje zmožnosti. Želimo vam veliko uspeha.

Ta pola ima 16 strani, od tega 3 prazne. Barvna priloga ima 4 strani.

Prazna stran

OBRNITE LIST.

Obča

1. Obkrožite črko pred pravilno trditvijo.

- A Ozračje se večinoma segreva neposredno z absorbiranjem kratkovalovnega sevanja Sonca.
B Ozračje se večinoma segreva posredno z absorbiranjem dolgovalovnega sevanja Zemljinega površja.

(1 točka)

2. Imenujte procese prehajanja vode v različna agregatna stanja, ki so na sliki 1 v Prilogi k Izpitni poli 1 označeni s črkami A, B in C.

A _____

B _____

C _____

(2 točki)

3. Imenujte pojav, povezan z navpično razporeditvijo temperature zraka, ki ga prikazuje slika 2 v Prilogi k Izpitni poli 1. Pojasnite, zakaj se ob tem pojavu, še posebno, če traja dlje časa, po gosto poseljenih dolinah in kotlinah navadno poslabša kakovost zraka.

Pojav: _____

Pojasnitev: _____

_____

_____

(2 točki)

4. Obkrožite črko, ki na sliki 2 v Prilogi k Izpitni poli 1 označuje območje z večjo relativno vlažnostjo zraka.

A   B

(1 točka)

5. Pojasnite, kako toplogredni plini v atmosferi povzročajo učinek tople grede, in imenujte enega od njih.

Pojasnitev: _____

_____

_____

_____

Toplogredni plin: _____

(2 točki)

6. Kraji, ki so v preglednici označeni s črkami A, B, C, D in E, ležijo na isti geografski širini, kljub temu pa so njihove povprečne januarske temperature zelo različne. Izpišite črko, ki označuje kraj z najbolj celinsko lego, in vzročno-posledično pojasnite svojo odločitev.

Kraji	A	B	C	D	E
Povprečna januarska temperatura	8 °C	-12 °C	-6 °C	10 °C	3 °C

Kraj: _____

Pojasnitev: _____

_____

_____

_____

(2 točki)

Svet 1

7. Imenujte reko v Afriki, ki jo po značilnih odsekih prikazuje slika 3 v Prilogi k Izpitni poli 1.

Reka: _____

(1 točka)

8. Opišite eno pozitivno in eno negativno posledico zgraditve Asuanskega jezua za pokrajino pod jezom na reki, imenovani v nalogi 7.

Opis pozitivne posledice: _____

_____

Opis negativne posledice: _____

_____

(2 točki)

9. Pri vsaki trditvi obkrožite morski tok, za katerega trditev velja.

Obliva severozahodno obalo Afrike.

Benguelski   Kanarski   Agulhaški

Premika se od nižjih geografskih širin k višjim.

Benguelski   Kanarski   Agulhaški

Skupaj s suhimi pasati vpliva na nastanek puščave Namib.

Benguelski   Kanarski   Agulhaški

(2 točki)

10. S črko B je na sliki 4 v Prilogi k Izpitni poli 1 označeno Tanganjiško jezero. Napišite vrsto jezera po nastanku in imenujte višavje, v katerem jezero leži.

Vrsta jezera: _____

Višavje: _____

(2 točki)

11. Na sliki 4 v Prilogi k Izpitni poli 1 je s puščico označen del reke Kongo, kjer ta ni plovna. Opišite vzrok za to.

(1 točka)

12. Imenujte rudo, ki jo izkoriščajo na območju, na sliki 4 v Prilogi k Izpitni poli 1 označenem s črko A, in razložite način prevoza te rude od nahajališča do mesta Matadi.

Ruda: _____

Razlaga: _____

(2 točki)

Svet 2

13. Izmed naštetih narodov obkrožite tistega, ki je najprej koloniziral Severno Ameriko.

Italijani   Kitajci   Nemci   Francozi   Mehičani

(1 točka)

14. Opišite dva različna vzroka za izredno hitro rast števila prebivalcev ZDA od sredine 19. stoletja naprej.

1 _____

_____

2 _____

_____

(2 točki)

15. Na sliki 5 v Prilogi k Izpitni poli 1 so s črkami označena območja z različnimi poselitvenimi značilnostmi ZDA. V spodnji preglednici z znakom + označite območje, za katero velja posamezna trditev. Posamezno območje označite le enkrat.

Trditev	Območje A	Območje B	Območje C	Območje D
Značilni so številni indijanski rezervati.				
Na območju je najvišji delež črnega prebivalstva v ZDA.				
Med prebivalstvom je izredno razširjen španski jezik.				
Poselitev podeželja je podobna kakor v Evropi.				

(2 točki)

16. Razložite proces amerikanizacije in opišite, kako je vplivala na način življenja priseljenega prebivalstva.

Razlaga: _____

_____

Opis: _____

_____

(2 točki)

17. Imenujte značilno četrt ameriških velemest, v kateri živijo manj premožni prebivalci, in pojasnite dva vzroka za večji delež revnega prebivalstva v teh delih velemest.

Mestna četrt: _____

Vzroka:

1 _____

_____

2 _____

_____

(3 točke)

Evropa 1

18. Imenujte državi Severne Evrope, ki nista članici Evropske unije.

_____

_____

(2 točki)

19. Obkrožite črko pred pravilnima trditvama.

- A Zahodni del Skandinavskega polotoka je po nastanku mlajši od vzhodnega.
- B Pribaltske države v celoti ležijo na Baltskem ščitu.
- C Na Danskem prevladujejo rečni nanosi.
- D Finska je dežela tisočerih ledeniških jezer.

(2 točki)

20. Na sliki 6 v Prilogi k Izpitni poli 1 sta s črkama A in B označeni litosferski plošči, ki se stikata na Islandiji. Imenujte dve celini, ki ležita na označenih litosferskih ploščah, in opišite spreminjanje razdalje med celinama v prihodnje.

A _____

B _____

Opis: _____

_____

_____

(2 točki)

21. Slika 7 v Prilogi k Izpitni poli 1 prikazuje Julijske Alpe, slika 8 v Prilogi k Izpitni poli 1 pa Skandinavsko gorovje. Imenujte tip reliefa glede na nastanek, ki je značilen za obe gorovji, in ju primerjajte glede značilnosti preoblikovanja v pleistocenu.

Tip reliefa: _____

Primerjava: _____

_____

(2 točki)

22. Opišite dva vzroka, zaradi katerih promet po številnih norveških fjordih poteka bolj po morju kakor po kopnem.

1 _____

_____

_____

2 _____

_____

_____

(2 točki)

Evropa 2

23. Državam na levi strani pripišite po dve črki trditev na desni strani, ki veljajo za posamezno državo. Vsako črko vpišite le enkrat.

_____ Španija

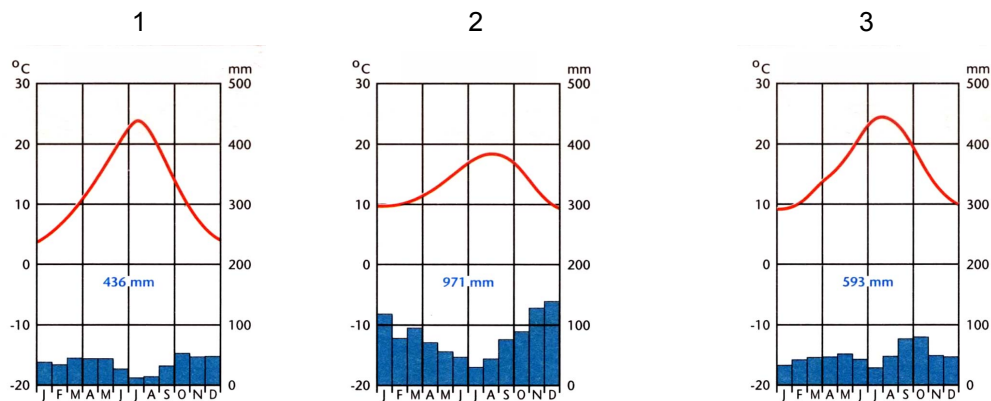
_____ Italija

_____ Grčija

- A V severozahodnem delu živi francoska manjšina.
 B Industrija je izrazito zgoščena v dveh središčih.
 C Manjšina v državi so Galičani.
 D V državi pridelajo največ bombaža v Evropi.
 E Glavna turistična območja so ob jadranski obali.
 F Glavno mesto je v osrčju države.

(2 točki)

24. Klimogrami 1, 2 in 3 na sliki 1 prikazujejo značilnosti podnebja v treh španskih mestih, od katerih eno leži v osrednjem delu Pirenejskega polotoka. Mestoma, ki sta na sliki 2 označeni s točkama, pripišite številko ustreznega klimograma.

Slika 1

(Vir: Senegačnik, J., in drugi, 2006: Evropa, geografija za 2. in 3. letnik gimnazij. Delovni zvezek, str. 42. Modrijan. Ljubljana)

Slika 2

(Vir: Senegačnik, J., in drugi, 2006: Evropa, geografija za 2. in 3. letnik gimnazij. Delovni zvezek, str. 54. Modrijan. Ljubljana)

(2 točki)

25. Imenujte podnebni tip, katerega značilnosti prikazuje klimogram 2 na sliki 1.

_____

(1 točka)

26. Opišite, zakaj je v krajih, katerih podnebne značilnosti prikazujejo klimogrami 1, 2 in 3 na sliki 1, poleti manj padavin.

_____

_____

(1 točka)

27. Podnebje v Španiji vpliva tudi na kmetijstvo. Pojasnite, kako temperature in padavine vplivajo na to, da se je v Južni Evropi uveljavila poletna praha (začasno neobdelano zemljišče) in ne zimska kakor v drugih delih Evrope.

Vpliv temperatur: _____

_____

_____

Vpliv padavin: _____

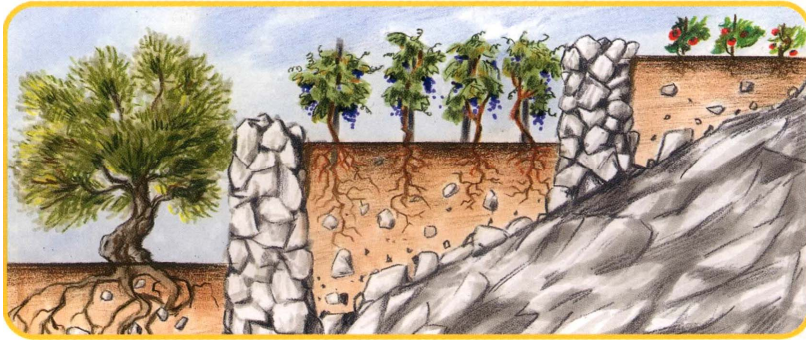
_____

_____

(2 točki)

OBRNITE LIST.

28. Slika 3 kaže star način kmetovanja v nekaterih delih Južne Evrope. Pojasnite vzrok za tako obdelovanje zemlje v preteklosti in vzrok za njegovo opuščanje v sedanjosti.

Slika 3

(Vir: Senegačnik, J., 1999: Živim v Evropi, zemljepis za 6. razred osnovne šole, str. 61. Modrijan. Ljubljana)

Pojasnitev vzroka: _____

_____

_____

Razlog za opuščanje: _____

_____

_____

(2 točki)

Prazna stran

Prazna stran